

Nd.

23. Frumvarp til laga

[22. mál]

um happdrættislán ríkissjóðs fyrir hönd Vegasjóðs vegna framkvæmda við uppbyggingu Norðurlandsvegar.

Flm.: Eyjólfur K. Jónsson, Gunnar Gíslason, Lárus Jónsson,
Friðjón Þórðarson, Matthías Á. Mathiesen.

1. gr.

Ríkissjóður gefur út happdrættisskuldabréf að upphæð allt að 800 milljónir króna til sölu innanlands á næstu árum.

2. gr.

Happdrættisskuldabréfin eru á handhafa og falla í gjalddaga eigi síðar en að 10 árum liðnum frá útgáfudegi þeirra.

3. gr.

Af skuldabréfunum eru ýmist greiddir vextir eða vinningum úthlutað í samræmi við útdrátt númera, sbr. 5. gr.

4. gr.

Skuldabréfin eru verðtryggð og undanþegin framtalsskyldu, vextir og vinningar eru skattfrjálsir.

5. gr.

Ráðherra setur að fengnum tillögum Seðlabanka Íslands reglugerð um framkvæmd útboðsins, vaxta- og vinningskjör, flokkun bréfanna og útdráttardaga. Skal við ákvörðun kjaranna hafa hliðsjón af almennum vaxtakjörum á hverjum tíma.

6. gr.

Reglur XIX. kafla laga nr. 85 frá 23. júní 1936, um mál til ógildingar skjala o. fl., gilda ekki um skuldabréf skv. lögum þessum.

7. gr.

Fjármunir þeir, er inn koma fyrir sölu happdrættisskuldabréfanna, skulu renna til Vegasjóðs, og skal þeim varið til að greiða kostnað af uppbyggingu Norðurlandsvegar milli Akureyrar og Reykjavíkur. Kostnaður við framkvæmd þessarar fjáröflunar greiðist af söluandvirði skuldabréfanna.

8. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

Vegna vaxandi bifreiðauniferðar finna landsmenn allir nú fyrir því, hve ófullkomið vegakerfi landsins er. Þrátt fyrir miklar vegaf framkvæmdir s. l. áratug eru allir sammála um nauðsyn þess, að þær þurfi enn að auka og afla til þeirra meira fjár. Þegar ákvörðun var tekin um gerð vegar á Skeiðarársandi, var jafnframt ákveðið að efna til útbóðs happdrættisskuldabréfa. Framkvæmdum á Skeiðarársandi lýkur á næsta ári, og þá er eðlilegt, að við taki nýtt stórátak við vegagerð, og rétt að nota þá fjáröflunarleið, sem felst í útgáfu happdrættisskuldabréfa.

Fullnaðaruppbygging vegarins milli Akureyrar og Reykjavíkur er álíka kostnaðarsöm framkvæmd og vegagerðin á Skeiðarársandi. Um það bil 200 km af þessari leið hafa ekki verið endurbyggðir á síðari árum, og má sá vegur víða heita nær ónýtur miðað við þann umferðarpunga, sem á honum hvílir nú. Samkvæmt upplýsingum vegamálastjóra er meðalkostnaður við uppbyggingu hvers kílómetra milli 3 og 5 milljónir króna, þannig að heildarkostnaður við þessa framkvæmd yrði væntanlega ekki fjarri 800 milljónum miðað við núgildandi verðlag. Þar að auki er kostnaður við endurbyggingu brúa um 250 millj. kr., en sá kostnaður fengist væntanlega greiddur með fé skv. Norðurlandsáætlun.

Eðlilegt væri að ljúka þessum framkvæmdum á 3—4 árum og hefjast þá handa við enn aðrar stórframkvæmdir í vegamálum, einmitt með því að hagnýta happdrættisskuldabréf. En fjáröflun með þessum hætti til meiri háttar vegaf framkvæmda gerir það að verkum, að meira fjármagn verður til annarra aðkallandi framkvæmda í vegamálum.

Góður vegur milli Akureyrar og Reykjavíkur kemur ekki einungis norðlenskum byggðum að gagni, heldur einnig Vesturlandi, Vestfjörðum og Austfjörðum — og auðvitað landinu öllu, því að Sunnlendingar hagnýta veg þennan að sjálfsögðu og gera í vaxandi mæli, eftir því sem hila eign vex og vegurinn batnar.

Samhliða þessum vegaf framkvæmdum og í framhaldi af þeim verður svo að sjálfsögðu hafist handa um lagningu hundins slitlags á þennan veg, væntanlega að mestu leyti olíumalar. En kostnaður við lagningu hennar á allan veginn milli Akureyrar og Reykjavíkur nemur allmiklu hærri upphæð en þeirri, sem þarf til að ljúka uppbyggingu vegarins.

Eðlilegt er, að meira fjármagns sé aflað til opinberra framkvæmda með lántökum hjá almenningi en hingað til hefur tíðkast. Ríkisvaldið slær þá ekki eignarhaldi á fé manna, heldur tekur það að láni. Skattheimta verður þannig léttbærari, og eignir alþýðu verða meiri en ella. Vegamálin eru það svið opinberra framkvæmda, sem almenningur hefur einna mestan áhuga á. Þess vegna er auðveldast að afla fjár til þessara framkvæmda með skuldabréfaútgáfu. Ef útgáfa þeirra bréfa, sem hér er gert ráð fyrir, gengur vel, má hefja ný útbóð vegna annarra vegaf framkvæmda.

Í frumvarpinu er ekki ákveðið, hvaða kjör skuli fylgja bréfunum, heldur skuli það ákveðið með reglugerð. Ekki er heldur útilokað, að samhliða happdrættisvinningum verði um að ræða vexti af bréfunum, sem þá yrðu að sjálfsögðu lágir. Hins vegar verða kjörin í heild að miðast við almenn vaxtakjör á hverjum tíma og vera með þeim hætti, að almennan áhuga vekji.